

DE BRONNEN ZIJN BESCHERMD ! Parlement keurt na kwarteeuw incidenten historische perswet goed

En verder:

Philippe Leruth over zijn engagement voor een betere journalistiek – Bernard Bulcke over zijn passie voor Europa – Rik De Saedeleer over neutraliteit en objectiviteit – de Raad voor de Journalistiek over Dag Allemaal – en Mark Vlaeminck over de waardigheid van het beroep

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

Wet tot bescherming van de journalistieke bronnen

Artikel 2
De bescherming van de bronnen als bepaald in artikel 3, genieten de volgende personen:
1° journalisten, dus eenieder die als zelfstandige of loontrekkende werkzaam is, alsook iedere rechtspersoon, en die regelmatig een rechtstreekse bijdrage levert tot het verzamelen, redigeren, produceren of verspreiden van informatie voor het publiek via een medium;
2° redactiemedewerkers, dus eenieder die door de uitoefening van zijn functie ertoe gebracht wordt kennis te nemen van informatie die tot de onthulling van feiten kan leiden, ongeacht of dat verloopt via het verzamelen, de redactionele verwerking, de productie of de verspreiding van die informatie.

Artikel 3
De personen bedoeld in artikel 2 hebben het recht hun informatiebronnen te verzwijgen.
Met uitzondering van de gevallen bedoeld in artikel 4, kunnen zij er niet toe worden gedwongen hun informatiebronnen vrij te geven en inlichtingen, opnames en documenten te verstrekken die onder meer:
1° de identiteit van hun informanten kunnen bekendmaken; 2° de aard of de herkomst van hun informatie kunnen prijsgeven;
3° de identiteit van de auteur van een tekst of audiovisuele productie kunnen bekendmaken; 4° de inhoud van de informatie en van de documenten zelf kunnen bekendmaken, indien daarmee de informant kan worden geïdentificeerd.

Artikel 4
De personen bedoeld in artikel 2 kunnen enkel op vordering van de rechter ertoe gedwongen worden de informatiebronnen bedoeld in artikel 3 te onthullen indien die van aard zijn misdrijven te voorkomen die een ernstige bedreiging opleveren voor de fysieke integriteit van één of meer personen. Indien de vordering is vervuld zijn:
1° de gevraagde informatie is van cruciaal belang voor het voorkomen van deze misdrijven; 2° de gevraagde informatie kan op geen enkele andere wijze verkregen worden.

Artikel 5
Opsporings- of onderzoeksmaatregelen zoals fouilleringen, huiszoekingen, inbeslagname, het afluisteren en opnemen van telefoongesprekken mogen niet slaan op gegevens die betrekking hebben op de informatiebronnen van de personen bedoeld in artikel 2, tenzij die gegevens kunnen voorkomen dat de in artikel 4 bedoelde misdrijven worden gepleegd, en met naleving van de daarin bepaalde voorwaarden.

maart
2005

INHOUD

UIT DE VVJ	3
DOSSIER: DE BRONNEN BESCHERMD	
AVBB tevreden met historische bronnenwet	4
Het bronnengeheim ontrafeld	5
De lange lijdensweg van het journalistieke zwijgrecht	6-7
Veel lof, beetje onvrede	7
SERVICE	
Philippe Leruth van AVBB naar EFJ	8-9
Manuela Hollanders nieuwe voorzitter AJP en AVBB	8
VVJ keurt in eerste lezing uitbreiding statuten goed	9
Journalisten en trauma's	10
Voor de agenda's	15
VVJ zoekt extra (3/5) servicekracht	15
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Bernard Bulcke: fietsend door Europa	11
ICONEN VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK	
Rik De Saedeleer: 'De whisky is vervangen door magere melk'	12-13-14
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Christiane T. (Conny Fabry) c/ Dag Allemaal	16-17
SCHEEF BEKEKEN	17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Mark Vlaeminck over de waardigheid van het beroep	18
ONDER EMBARGO	19

De

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
Luc STANDAERT

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Kim DUCHATEAU
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
Photo News

REDACTIESECRETARIAAT EN ABONNEMENTEN

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

PUBLICITEITSREGIE

Media-Service
info@media-service.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

IN DE BLOEMEN

Marc Van de Looverbosch

Van een land, veroordeeld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens omdat het de bronnen van journalisten niet beschermt, tot een land met een van stevigste wetgevingen ter wereld over het journalistiek bronnengeheim. We hebben een lange en moeizame weg afgelegd. Gedaan dus met twijfelachtige ondervragingen, telefoontaps en willekeurige opsluitingen. Helaas hebben teveel collega's dat in het verleden aan den lijve ondervonden. Het recente incident met een journalist van De Morgen bewijst de noodzaak aan een sluitende wetgeving. Hopelijk dringt die nieuwe wet nu snel genoeg door in de soms hardleerse hoofden van politiemensen en magistraten die er niet voor terugdeinzen journalisten of hun medewerkers te intimideren. Het is nu wachten op het eerstvolgende incident om te weten hoe de wet zal toegepast en geïnterpreteerd worden. Wij blijven waakzaam.

Maar niet alleen de bronnen, ook journalisten moeten beschermd worden. Als minister van Buitenlandse Zaken De Gucht meent dat hij voortaan zelf mag bepalen welke journalisten nog mee op reis mogen, gaat hij zijn boekje te buiten. Er kan geen reisverbod komen voor collega's die de minister kritisch volgen, zoals de Congo-experte van Le Soir, Colette Braeckman. Tijdens een buitenlandse missie moeten journalisten hun werk doen met de informatie die ze krijgen. Journalisten zijn geen beroepsdiplomaten en zeker geen slippendragers van ministers. De Gucht heeft misschien enige ervaring met het aan de deur zetten van dissidente VLD-ers, maar in een normaal werkende democratie zijn het de redacties die bepalen wie welke opdracht krijgt, en niet de minister.

Twee collega's, Sara Frederix en Dirk Schoofs, zijn intussen in de JAM-prijzen gevallen. Hun kritische stukken over respectievelijk migratie en milieu zijn door de mediawereld terecht bekroond. En dat Prins Laurent himself de prijzen overhandigde, mogen we dat als een stilzwijgend statement beschouwen? Nu we toch met bloemen gooien: ook een ruiker voor Hind Fraihi, de jonge undercover-journaliste van Het Nieuwsblad die naam heeft gemaakt met haar onthullingen over radicale moslims. Investeren in diepgravende journalistiek gebeurt helaas nog te weinig in Vlaanderen.

Foto: Johan Van Cutsem

'JOURNALISTEN HEBBEN HET RECHT HUN INFORMATIEBRONNEN TE VERZWIJGEN'

PARLEMENT KEURT HISTORISCHE WET OP HET BRONNENGEHEIM GOED

Pol Deltour

Ongeveer 25 jaar na de eerste schermutselingen tussen pers en gerecht, heeft het parlement een historisch te noemen wet 'tot bescherming van de journalistieke bronnen' goedgekeurd. Twee maanden geleden gaf de Senaat unaniem groen licht en op 17 maart deed de Kamer van Volksvertegenwoordigers hetzelfde. Uit een hele reeks aantastingen van het journalistieke bronnengeheim in de voorbije decennia is gebleken dat de wet bittere noodzaak was. Met verhoren, huiszoekingen, inbeslagnemingen, telefoonregistraties tot en met vrijheidsberovingen probeerden justitie en politie bij herhaling door te stoten tot de vertrouwelijke informatiebronnen van journalisten.

Nochtans vormt het recht van een journalist op vertrouwelijke omgang met informatiebronnen een elementair bestanddeel van de vrijheid van informatie en als zodanig ook van echte democratie. Het verwondert dan ook niet dat het Europese Hof voor de Mensenrechten in Straatsburg België in de zomer van 2003 een fikse tik op de vingers gaf voor inbreuk op het journalistieke bronnengeheim.

De AVBB is tevreden dat, mede als gevolg van haar talrijke interventies op gerechtelijk en politiek vlak, de nieuwe Belgische wet is uitgegroeid tot een van de stevigste beschermingen van het journalistieke bronnengeheim in de wereld. De AVBB brengt in dat verband tevens hulde aan het baanbrekende werk dat meerdere parlementsleden hebben verricht. Onder hen Geert Bourgeois (NV-A) en Olivier Maingain (MR), die de wetsvoorstellen hebben ingediend die uiteindelijk aan de basis lagen van de definitieve regeling. De AVBB hoopt nu dat de nieuwe wet snel in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd. En dat alle gerechts- en politiefunctionarissen onmiddellijk kennis nemen van de inhoud en de implicaties ervan.

WET TOT BESCHERMING VAN DE JOURNALISTIEKE BRONNEN

TEKST UNANIEM GOEDGEKEURD DOOR DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS OP 17 MAART 2005
EN DOOR DE SENAAT OP 27 JANUARI 2005

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

De bescherming van de bronnen als bepaald in artikel 3, genieten de volgende personen:

- 1° journalisten, dus eenieder die als zelfstandige of loontrekkende werkzaam is, alsook iedere rechtspersoon, en die regelmatig een rechtstreekse bijdrage levert tot het verzamelen, redigeren, produceren of verspreiden van informatie voor het publiek via een medium;
- 2° redactiemedewerkers, dus eenieder die door de uitoefening van zijn functie ertoe gebracht wordt kennis te nemen van informatie die tot de onthulling van een bron kan leiden, ongeacht of dat verloopt via het verzamelen, de redactionele verwerking, de productie of de verspreiding van die informatie.

Art. 3

De personen bedoeld in artikel 2 hebben het recht hun informatiebronnen te verzwijgen.

Met uitzondering van de gevallen bedoeld in artikel 4, kunnen zij er niet toe worden gedwongen hun informatiebronnen vrij te geven en inlichtingen, opnames en documenten te verstrekken die onder meer:

- 1° de identiteit van hun informanten kunnen bekendmaken;
- 2° de aard of de herkomst van hun informatie kunnen prijsgeven;
- 3° de identiteit van de auteur van een tekst of audiovisuele productie kunnen bekendmaken;
- 4° de inhoud van de informatie en van de documenten zelf kunnen bekendmaken, indien daarmee de informant kan worden geïdentificeerd.

Art. 4

De personen bedoeld in artikel 2 kunnen enkel op vordering van de rechter ertoe gedwongen worden de informatiebronnen bedoeld in artikel 3 vrij te geven, indien die van aard zijn misdrijven te voorkomen die een ernstige bedreiging opleveren voor de fysieke integriteit van één of meer personen, daarin begrepen de misdrijven bedoeld in artikel 137 van het Strafwetboek, in de mate zij de fysieke integriteit in het gedrang brengen, en indien de volgende cumulatieve voorwaarden vervuld zijn:

- 1° de gevraagde informatie is van cruciaal belang voor het voorkomen van deze misdrijven;
- 2° de gevraagde informatie kan op geen enkele andere wijze verkregen worden.

Art. 5

Opsporings- of onderzoeksmaatregelen zoals fouilleringen, huiszoekingen, inbeslagnemingen, het af luisteren en opnemen van telefoongesprekken mogen niet slaan op gegevens die betrekking hebben op de informatiebronnen van de personen bedoeld in artikel 2, tenzij die gegevens kunnen voorkomen dat de in artikel 4 bedoelde misdrijven worden gepleegd, en met naleving van de daarin bepaalde voorwaarden.

Art. 6

De personen bedoeld in artikel 2 kunnen niet op grond van artikel 505 van het Strafwetboek worden vervolgd als zij hun recht uitoefenen om hun informatiebronnen te verzwijgen.

Art. 7

Ingeval het beroepsgeheim in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek wordt geschonden, kunnen de personen bedoeld in artikel 2 niet op grond van artikel 67, vierde lid, van het Strafwetboek worden vervolgd als zij hun recht uitoefenen om hun informatiebronnen te verzwijgen.

PRAKTISCHE HANDLEIDING BIJ DE BRONNENWET

Pol Deltour

Waarover gaat de wet?

Om te beginnen bij het begin: het uitgangspunt van goede journalistiek is wel degelijk dat je maximaal open kaart speelt over je bronnen. Door iemand in beeld te brengen, door iemand nominatief te quoten, enzovoort. Dat komt ook de geloofwaardigheid van je berichtgeving ten goede. Alleen zal een bron soms weigeren in beeld te komen, omdat hij dan te grote risico's loopt. Denk aan een werknemer die weet dat zijn bedrijf fraudeert, aan een politieman die kennis heeft van manipulaties, aan een sportman die bewijzen heeft van doping, aan een politicus die zonder zichzelf te verbranden inzage wil geven van vertrouwelijk overleg. In al die gevallen, zegt het Europese Hof voor de Rechten van de Mens sinds 1996, moeten journalisten en informatiebronnen aanspraak kunnen maken op vertrouwelijkheid van hun contacten. Vandaar nu die Belgische wet.

Hoe verhoudt de wet zich ten opzichte van de journalistieke beroepsethiek?

In perfecte harmonie, als waren het twee kanten van eenzelfde medaille. Alle deontologische codes voorzien al veel langer in een zwijgplicht voor journalisten die zich ten overstaan van een bron engageren tot vertrouwelijkheid. Met het pas toegekende zwijgrecht kan elke journalist die beroepspllicht nu ook effectief hard maken ten overstaan de autoriteiten.

Wie kan een beroep doen op de wet?

Om te beginnen alle professionele journalisten, of ze nu in hoofd- dan wel in bijberoep actief zijn. Verder ook de mediabedrijven als zodanig en alle redactiemedewerkers.

Stel: Justitie is bezig met een lekkenonderzoek en nodigt je uit om een verklaring af te leggen of documenten of beelden te overhandigen.

Meer dan ooit kan de journalist zich nu beroepen op het bron-nengeheim om geen getuigenis te moeten afleggen of wat dan ook over te maken aan Justitie. Het beste is om bij een verhoor kort en goed te verwijzen naar de nieuwe wet. Laat je niet vangen door in ondervragingstechnieken goed getrainde rechercheurs die je toch nog de pieren uit de neus proberen te halen.

Hoe ver reikt de bescherming nog?

Ook alle andere mogelijke opsporingsmaatregelen tegen journalisten of redacties zijn voortaan taboe in het kader van een lekkenonderzoek. De wet noemt ondermeer fouilleringen, huiszoekingen, inbeslagnemingen en het af luisteren en opnemen van telefoongesprekken.

Is de bescherming compleet?

Neen. Maar Justitie moet wel aan zeer strikte voorwaarden voldoen om het bron-nengeheim van een journalist nog te kraken:

1. Enkel een rechter kan hiertoe beslissen (niet een parketmagistraat laat staan een poli-

tierechercheur);

2. De gezochte informatie kan misdrijven voorkomen die een ernstige bedreiging vormen voor de fysieke integriteit van één of meer personen (denk aan terrorisme, gijzeling, ontvoering, kindermishandeling of pedofilie);
3. De gezochte informatie moet cruciaal zijn voor het voorkomen van deze misdrijven en ze kan bovendien op geen andere wijze verkregen worden.

Wanneer geldt het bron-nengeheim dus onverkort?

Dat is, bijvoorbeeld, wanneer een persoon of een bedrijf wegens een vermeende aantasting van zijn goede naam aanspraak zou maken op de onthulling van de bron van een journalist.

Kunnen slimme justitiefunctionarissen de wet niet omzeilen door de journalist persoonlijk te vervolgen voor een misdrijf - wat hen alsnog zou toelaten huiszoekingen etcetera te komen uitvoeren?

Dit wordt in elk geval een heel stuk moeilijker. De nieuwe wet verleent de journalist immers een immunititeit tegen vervolgingen voor zowel heling als medeplichtigheid aan schending van het beroepsgeheim. Andere vervolgingen, zoals voor misbruik inzage-recht in een straf-dossier, corruptie of scannerbezit, blijven wel mogelijk. Anderzijds: een journalist die persoonlijk wordt verdacht heeft per definitie het recht om te zwijgen.

Goed gewerkt, AVBB! Op een foutje meer of minder in onze berichtgeving steekt het dus niet meer...

Goed fout! De wet laat de aansprakelijkheid van de journalist voor zijn uiteindelijke berichtgeving ongemoeid. Checken en dubbelchecken blijft dus de boodschap - en zeker wanneer gewerkt wordt met een anonieme bron.

DE LANGE LIJDENSWEG VAN EEN PERSWET

Pol Deltour

De weg naar de Belgische bronnenwet liep niet over rozen. Een selectieve chronologie.

1981. Vier journalisten van het Franstalige weekblad *Pour* worden vervolgd en later ook veroordeeld voor 'heling' van overheidsdocumenten. Het blad had enkele politiedocumenten afgedrukt waaruit bleek dat de politie gegevensbestanden bijhield van figuren uit vakbonden, universiteiten en socio-culturele verenigingen zonder dat deze in een strafzaak waren gewikkeld – de fameuze 'microfiches-B'.

Februari 1985. Humo-journalist Martin Coenen wordt vervolgd voor 'heling' en ondergaat vier dagen voorhechtenis. Coenen had indringend gepubliceerd over giftige afvallozingen in de Antwerpse haven, en daarbij vastgesteld hoe de politie de milieumisdrijven wel verbaliseerde maar het gerecht vervolgens niets met de vaststellingen aanving...

Begin 1987. Operatie Vogelpik bij *De Morgen*. Het gerecht voert raids uit op de (toen nog in Gent gevestigde) redactie en bij eenentwintig journalisten thuis. De actie volgt op een artikelenreeks in de krant over fiscale fraude in het kader van het prestigieuze ECC-tennistornooi.

1987. SP-kamerlid Luc Van den Bossche dient een wetsvoorstel in. Rond dezelfde tijd doet PS'er Guy Coëme hetzelfde.

1989. Een Brusselse onderzoeksrechter eist van de RTBF een videoband rond het fraudedossier-Javeau. De RTBF weigert maar intussen verbiedt een andere rechter in kort geding de uitzending.

1990. Twee Franstalige journalisten – een van de RTBF en een van de krant *Le Soir* – krijgen justitie op bezoek naar aanleiding van hun berichtgeving in de affaire-Reyniers, genoemd naar de zwaar in opspraak gekomen chef van de Brusselse gerechtelijke politie.

1993. Nadat de Waalse krant *Vers L'Avenir* bericht had over de arrestatie van enkele dieven, wordt er bij haar binnengevallen. De Nijvelse justitie blijkt ook de telefoons van enkele journalisten te hebben afgetapt.

23 juni 1995. Elitespeurders vallen binnen op vier redacties en bij vijf journalisten thuis naar aanleiding van hun berichtgeving over het onderzoek naar het Agusta-corruptieschandaal. De belangrijkste doelen waren de kranten *Le Soir* en *De Morgen* en de RTBF-redactie in Luik. Zie verder.

December 1995. Minister van Justitie Stefaan De Clerck (CVP) kondigt op een Senaatscolloquium rond Pers & Gerecht een initiatief rond het bronnengeheim aan, "maar zonder dat dit een absoluut recht van de journalist mag worden".

27 maart 1996. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg velt het principiële arrest-Goodwin. Journalist William Goodwin had bericht over financiële desinformatie vanwege het Britse verpakkingbedrijf Tetra, en was vervolgens door de Britse justitie veroordeeld voor 'contempt of court' wegens het niet onthullen van zijn bron. Volgens het Europese Mensenrechtenhof "woog het belang van de firma om de informatiebron van de journalist te achterhalen niet op tegen het fundamentele recht op informatiegaring".

13 november 1996. Huiszoekingen bij *Le Vif* en *La Libre Belgique* alsook bij journalisten thuis in het kader van een lekkenonderzoek.

8 oktober 1998. Speurders uit Luxemburg doorzoeken de woning van

Ludwig Verduyn van *De Morgen* in het kader van zijn berichtgeving over onwelriekende bankzaken.

Eind oktober 1998. Yves Barbieux van *Het Nieuwsblad* wordt op de rooster gelegd over de publicatie in zijn krant van robotfoto's van de Bende van Nijvel (die Justitie even later officieel zou verspreiden...).

22 oktober 1998. Minister van Justitie Tony Van Parys (CVP) kondigt in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een circulaire aan over het bronnengeheim.

21 mei 1999. Speurders zoeken bij *De Morgen* naar een brief van het ALF (Animal Liberation Front) waarin een brandstichting in de McDonald's van Sint-Niklaas wordt opgeëist.

2 augustus 1999. Knack protesteert tegen intimidaties vanwege de gerechtelijke politie aan het adres van zijn (intussen overleden) reporter Frank De Moor.

8 maart 2000. De Raad van Europa vaardigt Resolutie R(2000)7 uit waarin, voortgaande op de rechtspraak van het Europese Mensenrechtenhof, bij de lidstaten aangedrongen wordt op respect voor het journalistieke bronnengeheim.

24 oktober 2001. Een kortgedingrechter in Brussel beslist niettegenstaande een vordering van reisorganisator Horizon Consulting dat het VRT-programma Ombudsjan zijn bronnen geheim mag houden.

14 maart 2002. José Masschelin van *Het Laatste Nieuws* wordt aangehouden en opgesloten voor 'medeplichtigheid aan misbruik van inzaagerecht in een strafdossier'. Masschelin had bericht over de strafzaak tegen de zelfverklaarde pedofiel Joop Schafthuizen, en weigerde zijn bronnen bekend te maken. Er volgt een massaal protest; pas op 18 maart komt de journalist weer vrij. Later wordt Masschelin nog veroordeeld, de AVBB waarschuwt voor het gevaarlijke precedent.

30 mei 2002. Twee journalisten van *De Morgen* worden op vraag van de NMBS-top veroordeeld tot een dwangsom van 25 euro per uur (!) wegens het niet vrijgeven van hun vermeend 'foute' informatiebronnen. De uitspraak in kort geding, overigens op eenzijdig verzoekschrift, wordt algemeen afgekeurd als een verregaande inbreuk op de persvrijheid. Door de beschikking duikt België in de ranglijst van de persvrijheid van Reporters sans Frontières van de wereldtop naar de twaalfde plaats. Negen dagen later, op 7 juni 2002, zal een beroepsrechter de veroordeling weer intrekken.

13 juli 2002. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens verklaart de klacht van enkele Belgische journalisten tegen de huiszoekingen uit 1995 in de marge van hun Agusta-berichtgeving ontvankelijk.

Zomer 2002. Het doek valt over een uitputtingsslag van de Belgische bedrijfsreus Interbrew tegen vijf Britse media. Het conflict draaide rond de (al dan niet) onthulling van een bron. Alle betrokken Britse journalisten hielden het been stijf; Interbrew gooide uiteindelijk de handdoek in de ring.

18 oktober 2002. De Brusselse justitie voert een huiszoeking uit bij VTM na een Telefacts-reportage over jeugdbendes in de hoofdstad. De speurders zijn op zoek naar het ruwe beeldmateriaal van de reporters.

6 maart 2003. Lancering van de Raad voor de Journalistiek in Vlaanderen. Minister van Justitie Marc Verwilghen (VLD) had voordien aan de AVBB laten weten dat hij enkel een initiatief wilde nemen inzake bronnengeheim wanneer de journalistieke wereld zelf eerst werk zou maken van een betere bewaking van haar deontologie.

Medio mei 2003. Justitieminister Verwilghen verstuurt een omzendbrief waarin hij de parketten uitdrukkelijk wijst op de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van Mens in verband met het bronnengeheim. Maar zijn initiatief bindt enkel de parketten, niet de onderzoeksrechters noch de zetelende magistraten.

25 juni 2003. Kamerlid Geert Bourgeois (N-VA) dient een wetsvoorstel in 'tot bescherming van de informatiebronnen van de journalist'. De tekst borduurt verder op eerdere wetsvoorstellen in dezelfde zin.

1 juli 2003. In haar Memorandum aan de nieuwe federale regering legt de AVBB zwaar de klemtoon op de noodzaak van een goede wettelijke bescherming van het bronnengeheim.

15 juli 2003. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens veroordeelt België voor de huiszoekingen uit 1995 op redacties en bij journalisten thuis in de marge van hun berichtgeving over de Agusta-corruptiezaak. Het ging, volgens het Hof, om een ongeoorloofde inbreuk op het bronnengeheim, dat cruciaal is voor een vrije informatiestroom en als zodanig voor democratie. Op dezelfde dag dienen ook de MR-volksvertegenwoordigers Olivier Maingain en Martine Payfa een wetsvoorstel in tot toekenning van een zwijgrecht aan journalisten.

28 februari 2004. De AVBB keurt op haar jaarlijkse ledenvergadering een ferme resolutie goed voor de snelle goedkeuring van een sluitende bronnenwet. In de maanden voordien en nadien had de beroepsunie intensieve contacten met de leden van de Kamercommissie voor Justitie.

2 maart 2004. De correctionele rechtbank van Dendermonde spreekt journalist Marc Goossens vrij van illegaal scannerbezit, en laakt in een adem parket en politie voor het telefonieonderzoek dat ze bij de journalist uitvoerden. Rechter Troch spreekt van een "flagrante overtreding van het bronnengeheim dat voor iedere journalist gewaarborgd moet blijven".

19 maart en 19 april 2004. Twee huiszoekingen bij Hans-Martin Tillack, correspondent van Stern in Brussel. Tillack, die zich op dat moment bezig houdt met wanpraktijken rond zitpenningen in het Europees Parlement, wordt 'corruptie' van een (anonieme) ambtenaar ten laste gelegd. De gerechtelijke acties veroorzaken een schokgolf door de internationale journalistengemeenschap, die in Brussel in groten getale aanwezig is.

24 maart 2004. De Kamercommissie voor Justitie keurt het bijgewerkte

wetsvoorstel Bourgeois/Maingain goed. Maar de AVBB blijft lobbyen om de uitzonderingsclausule die te maken heeft met 'bedreiging van de staatsveiligheid' in te knippen. De notie 'ter voorkoming van terroristische misdrijven' geraakt in de wet, nog steeds tot onvrede van de AVBB.

5 en 6 mei 2004. Eerst de Kamercommissie voor Justitie en de dag nadien de voltallige Kamer van Volksvertegenwoordigers keuren unaniem (4 onthoudingen daargelaten) het wetsontwerp 'tot toekenning aan de journalisten van het recht om hun informatiebronnen te verzwijgen' goed. De AVBB noemt de tekst in haar geheel een goede basis, maar blijft aandringen op nuancering van de te ruime 'terrorisme-clausule', die nog steeds omzeiling van het bronnengeheim toelaat.

November 2004. Een journalist van Radio Contact weigert voor de correctionele rechtbank van Luik zijn bronnen bekend te maken in het proces tegen een politiemans die aangeklaagd wordt voor schending van beroepsgeheim. De journalist getuigt enkel dat de gedagvaarde politiemans niet zijn bron is geweest.

11 januari 2005. De Senaatscommissie voor Justitie brengt onder impuls van PS-senator Philippe Mahoux enkele belangrijke verbeteringen aan op het wetsontwerp dat eerder door de Kamer werd goedgekeurd. De uitzondering op het bronnengeheim wordt ingeperkt tot gevallen van 'acute bedreiging van de fysieke integriteit' (de 'terrorisme-clausule' op zich vervalt); de journalist krijgt ook een immunitet tegen persoonlijke vervolgingen voor de 'medeplichtigheid aan schending van het beroepsgeheim'; en het beschermingsgebied wordt uitgebreid naar redactiemedewerkers van de journalist.

26 januari 2005. De krant De Morgen en de AVBB klagen aan dat een Antwerpse onderzoeksrechter het telefoonverkeer van een DM-journaliste over anderhalve maand heeft gescreend. Dat gebeurde louter ter identificatie van een informatielek en buiten elke noodzaak ter voorkoming van wat dan ook.

27 januari 2005. De Senaat geeft in plenaire zitting unaniem groen licht aan het gewijzigde wetsontwerp 'tot bescherming van de journalistieke bronnen'. Minister van Justitie Laurette Onkelinx (PS) zegt te hopen dat de Kamer de tekst snel en ongewijzigd overneemt.

Februari 2005. De Kamercommissie voor Justitie ziet nog wel enkele 'schoonheidsfouten' in de door de Senaat aangepaste tekst maar beslist toch om ze goed te keuren.

17 maart 2005. Na de Kamercommissie voor Justitie op 2 maart, keurt de voltallige Kamer van Volksvertegenwoordigers de wet tot bescherming van de journalistieke bronnen unaniem en dit keer definitief goed.

Martin Coenen, journalist

"Ik stel vast dat twintig jaar na mijn aanhouding door het Antwerpse gerecht er eindelijk duidelijkheid gekomen is over ons bronnengeheim. Dat stemt me vanzelfsprekend heel blij. Toen ik in 1985 mijn bronnen wilde verzwijgen, was er geen wet om me te beschermen, enkel een deontologische code, maar dat vond de onderzoeksrechter toen maar niks."

Jan Ceuleers, voormalig directeur-generaal VRT-televisie

"Mij doet deze wet dubbel genoegen, omdat ik er intussen meer dan vijftig jaar ook persoonlijk mee begaan ben. Toch opletten dat de gaten die de wet ondanks haar lange incubatieperiode nog altijd vertoont, door sommige gerechtelijke instanties niet worden misbruikt. Hoe dan ook, proficiat aan de AVBB."

Tony Van Parys (CD&V), in de Kamercommissie voor Justitie op 23.02.2005

"Geachte collega's, ik eis dat dit wetsontwerp onmiddellijk behandeld

wordt. Elke dag vertraging betekent een nieuwe kans dat een of andere gerechtsfunctionaris een inbreuk pleegt op het bronnengeheim van de journalisten in dit land."

Procureur-generaal Christine Dekkers in een dringende fax van 24.06.2004 aan Justitieminister Onkelinx

"Het College van Procureurs-generaal is van mening dat meerdere aspecten van het betreffende wetsontwerp voor de toekomst ernstige problemen met zich zouden kunnen meebrengen."

Luc Van Braekel, blogger, op zijn weblog

"De belangen van de gevestigde drukkinggroepen, in dit geval de lobby van de beroepsjournalisten, werden dus eens te meer goed verzorgd door de politiek. Daarbij ging de wetgever voorbij aan de realiteit van de nieuwe media (...). Bloggers die niet akkoord gaan met deze schending van het gelijkheidsbeginsel kunnen hun ongenoegen uiten bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers."

PHILIPPE LERUTH: 'UIT LIEFDE VOOR HET VAK'

Pol Deltour - Tomas Teetaert

De AVBB heeft op haar jaarvergadering van 26 februari Philippe Leruth uitgewuifd als voorzitter. Tien jaar lang stond hij mee aan het roer van de Belgische journalistenvereniging, de komende jaren zet hij zijn engagement verder bij de Europese Federatie van Journalisten (EFJ). Tijd dus voor zowel een achteruit- als vooruitblik.

Philippe Leruth: "Mijn mooiste moment tijdens die voorbije tien jaar? Als ik er dan toch een moet uithalen, kies ik voor de betoging die we organiseerden in 1997. We waren bezig met gesprekken over de verlenging van de nationale journalisten-CAO, wat heel moeilijk was. Maar voor de eerste keer in de geschiedenis van de geschreven pers werd een betoging georganiseerd. We waren met een vijfhonderdtal, dat was een fantastisch resultaat als je bedenkt dat we in de geschreven pers met ongeveer 2.000 à 2.500 mensen werken."

Maar: uiteindelijk is het niet meer tot een nationale journalisten-CAO voor de dagbladsector gekomen wegens te grote verschillen in opvatting met de uitgevers...

"Dat klopt, en het proces naar een nieuwe CAO, alleen in de Franstalige dagbladers, was voor mij dan ook heel belangrijk. Net zoals de wet op het journalistieke bronnengeheim, die er nu aankomt. In België kennen we een grote persvrijheid, maar toch is ons land in Straatsburg veroordeeld voor de schending van het journalistieke bronnengeheim. Maar laat me maar meteen beklemtonen dat ik die realisaties niet als mijn persoonlijke verdienste beschouw, dit is en blijft vooral het werk van het Secretariaat. De taak van de

voorzitter is dan mee druk te zetten achter de inspanningen."

Je hebt ook mee de defederalisering van de AVBB doorgedrukt.

"Dat was inderdaad een heel ingewikkelde zaak. In '95 was de AVBB nog unitair. Er waren twee problemen. Het eerste was dat een beroepsunie moet voldoen aan de voorschriften in de wet op de beroepsverenigingen, een wet die nota bene sinds 1898 ongewijzigd gebleven is en de notie taalgemeenschap bijvoorbeeld dan ook niet kent. Anderzijds waren er binnen de AVBB verschillende stromingen, tot en met een stroming die niets van een defederalisering wilde horen. Het heeft uiteindelijk meer dan twee jaar geduurd vooraleer we eruit geraakten. Mijn vrouw zei me in die periode dat ik even goed Eerste Minister van België kon worden."

(Foto Robert Vanden Brugghe)

Onder voorzitters. Vlnr: Philippe Leruth, Manuela Hollanders en Marc Van de Looverbosch.

MANUELA HOLLANDERS NIEUWE VOORZITTER AJP EN AVBB

De opvolger van Philippe Leruth aan het hoofd van de AJP en de AVBB luistert naar de naam Manuela Hollanders. 37 is ze en loontrekkende bij L'Echo. Manuela Hollanders is sinds 6 jaar actief in de journalistiek, waarvan de eerste twee jaar werden volgemaakt bij het Roularta-product Bizz. Voordien bekleedde ze communicatiefuncties bij ondermeer Sabena en het agentschap Decitime.

De algemene ledenvergadering van de AJP, Franstalige zustervereniging van de VVJ, keurde de kandidatuur van Hollanders met een ruime meerderheid goed. Even later bevestigde de federale ledenvergadering haar voorzitterschap van de AVBB voor de komende twee jaar, waarmee ze het mandaat van uit-tredend federaal voorzitter Philippe Leruth rond maakt. Daarna zit opnieuw de VVJ-voorzitter voor vier jaar de federale AVBB voor.

Manuela Hollanders is licentiate in de economie (UCL). Ze is geboren in Brussel, woonde geruime tijd in Vlaanderen en is perfect tweetalig. Voorlopig onthoudt ze zich van forse intentieverklaringen. Eerst wil ze, gedurende de klassieke periode van 100 dagen, een precies zicht krijgen op de meest dringende problemen en uitdagingen. (LD/PD)

Je bent tijdens je voorzitterschap volop actief gebleven als journalist. Hoe doe je dat, die combinatie?

"Sommige voorzitters van journalistenverenigingen in het buitenland nemen die functie fulltime op, ik vond het belangrijk journalistiek actief te blijven. In onze CAO voor de geschreven pers staat trouwens dat we een halve dag per week mogen uittrekken voor de beroepsvereniging. Ik heb het geluk gehad dat ik mijn werk redelijk autonoom kon invullen, maar ik heb ook veel verlofdagen opgenomen om naar Brussel te komen. Gelukkig aanvaardt mijn krant Vers L'Avenir nog dat ik na overwerk een halve of een hele dag 'recup' kan opnemen. Ach, als je het graag doet vind je het echt niet erg om je vrije tijd aan dit werk te spenderen."

Hoe zie je de toekomst voor journalisten in België?

"Dat is een heel moeilijke vraag. We merken dat het aantal journalisten toegenomen is, wat vreemd is als je kijkt naar de crisis waar de kranten in zitten. Maar er zijn natuurlijk nieuwe media bij gekomen en ik geloof sterk in de toekomst van de elektronische media, zij het niet in hun huidige vorm. Ik ben er zeker van dat de situatie van de elektronische media er over twintig jaar helemaal anders zal uitzien dan vandaag. En dat dit mogelijk ook met nieuwe jobcreatie gepaard zal gaan."

... met alle nefaste gevolgen voor de papieren krant van-dien?

"Toen de radio begon uit te zenden dacht men ook dat de krant zou verdwijnen, maar ze is mooi gebleven. Maar de kranten zullen zich wel moeten blijven aanpassen."

Welke uitdagingen zie je nog voor de Belgische journalisten?

"In 1995 hebben we de Raad voor de Deontologie opgericht, die is intussen aan Vlaamse kant vervangen door de Raad voor de Journalistiek. We moeten dringend ook aan Franstalige kant onze deontologische instantie heropbouwen. Ook het auteursrecht is een probleem dat nog steeds niet opgelost is. En dan zijn er natuurlijk ook nog de problemen die eraan komen zonder dat we dat vandaag al beseffen."

Hoe zie je de AVBB als beroepsunie verder evolueren?

"Onze opvolgers zullen bij voorbeeld moeten uitmaken of de AVBB een beroepsunie blijft of een vzw wordt. Die vraag is al herhaaldelijk gesteld en tot op vandaag hebben wij gekozen voor een beroepsunie. Wat de federale structuur betreft staan we natuurlijk nog maar aan het begin. Samen met Luc Standaert, die VVJ- en tevens AVBB-voorzitter was, heb ik die evolutie op gang getrokken maar het is evident dat we in het begin onmogelijk alle problemen konden voorzien. Toch denk ik dat we een evenwicht hebben gevonden. En in het dossier-bronnengeheim bijvoorbeeld heeft de federale structuur goed gewerkt."

Je engageert je nu verder in de Europese Federatie van Journalisten, waar je ondervoorzitter bent. Welke rol wil je daar spelen?

"Toen ik me daar kandidaat stelde, heb ik mijn Europese collega's verteld dat we in België op de grens leven tussen Noord- en Zuid-Europa. Ik denk dat we daaruit een zeker talent halen om bruggen te bouwen en oplossingen te vinden. Onlangs hebben we met de EFJ een groot debat georganiseerd over het thema eerroof. Volgens een Europese richtlijn kan eenieder die een klacht wil indienen voor eerroof dit doen op basis van de wet van het land waar hij de klacht indient. Het gevolg daarvan is dat ik als journalist de wetten van alle Europese landen zou moeten kennen. De EFJ heeft dus gezegd dat het de wet van het land van publicatie is die moet spelen."

Kan meer Europese samenwerking ook de sociale degradatie van de journalistenstatuten tegengaan?

"Ik ben ervan overtuigd dat solidariteit, ook Europees, cruciaal is. Rond auteursrechten bijvoorbeeld merken we dat er een Europees offensief bezig is van de dagbladuitgevers. In dat licht is het belangrijk te weten wat er – ik zeg maar iets – in de Scandinavische landen gebeurt. Of neem de toeneemende concentratie. In België zijn de persondernemingen nog overwegend nationaal, maar overal in Europa gaat het om multinationals. Wie zegt dat binnen tien jaar de Waalse media niet van Franse persgroepen zullen afhangen? En dan heb ik het nog niet gehad over het verschrikkelijke statuut dat journalisten in de Oost-Europese landen hebben."

Is dat geen gevecht tegen de bierkaai?

"Het is alleszins een heel lang werk. Als Belgische journalisten mij vroegen naar de werking en de slagkracht van de AVBB, dan was dat het antwoord heel simpel: wij kunnen niets doen zonder jullie. Eerst moet de basis reageren, en dan is het aan ons om iets te organiseren of te steunen. Internationaal ligt dat een stuk moeilijker. Want als je naar Kroatië gaat en je zegt daar dat we hun journalistenstaking steunen, dan vragen die journalisten zelf zich af wat die man uit Brussel bij hen komt doen..."

VVJ KEURT IN EERSTE LEZING UITBREIDING LIDMAATSCHAP TOT MEDEWERKERS GOED

De algemene ledenvergadering van de VVJ heeft in een statutaire bijeenkomst de uitbreiding van het lidmaatschap van de vereniging tot persmedewerkers goedgekeurd. De nieuwe leden zullen tegen een lager lidgeld gebruik kunnen maken van de informatiekanaal en (tot op zekere hoogte) de service van de vereniging. Ze blijven wel verstoken van een officiële erkenning, van de daarmee samenhangende faciliteiten en van stemrecht in de VVJ. Omdat het quorum niet werd gehaald, zal een nieuwe statutaire vergadering in de maand mei de wijziging definitief moeten goedkeuren.

De VVJ-leden namen op hun jaarvergadering van 26 februari ook kennis van het jaarverslag van voorzitter Marc Van de Looerbosch. Hij had het over de inspanningen die de vereniging in 2004 leverde op het stuk van dienstbetoon, communicatie en lobbying in domeinen als de loon- en werkvoorwaarden, auteursrechten, bronnenbescherming, de verhouding met de autoriteiten en nog veel meer. Secretarispenningmeester Frans Wauters van zijn kant legde een financiële rekening en een begroting 2005 voor met verlies, niet van moets maar omdat het overschot dat in 2003 werd geboekt dit toelaat.

Ook de AVBB hield zijn jaarlijkse ledenvergadering. Daar werd ondermeer met vreugde kennis genomen van de nakende wet op de journalistieke bronnenbescherming – zowat een jaar nadat de AVBB op haar vorige jaarvergadering nog met een ferme resolutie ter zake had uitgepakt. (PD)

JOURNALISTEN EN TRAUMA'S

Denise Van den Broeck

Sinds de dood van VRT-journalist Danny Huwé zijn veiligheidstrainingen voor journalisten die naar oorlogsgebieden vertrekken vrij algemeen aanvaard. Dat journalisten tijdens hun werkzaamheden ook emotionele schade kunnen oplopen en daardoor een Post Traumatische Stress Stoornis (PTSD) kunnen ontwikkelen, is minder geweten. Er hangt dan ook een enorm taboe rond. Het Dart Center for Journalism & Trauma probeert, vanuit zijn kantoren in Washington en Londen, wereldwijd journalisten te informeren en technieken aan de hand te doen waarmee ze elkaar kunnen helpen.

"Na het proces Dutroux en het bezoek aan de kelder waarin de meisjes zaten opgesloten waren een aantal journalisten zo onder de indruk dat ze psychologische bijstand nodig hadden", onthulde traumatoloog Erik De Soir onlangs tijdens een sessie over Journalist en Defensie. Ook sinds de tsunami-ramp is op de redacties het besef gegroeid dat journalisten wel eens emotionele schade kunnen oplopen door de gruwelijke situaties waarin ze beroepshalve moeten werken. Op de VRT krijgen journalisten die terugkeren uit oorlogs- of rampgebieden sinds twee jaar een debriefing vanwege Erik De Soir. Gazet van Antwerpen heeft haar journalisten eveneens psychologische hulp aangeboden indien blijkt dat ze die nodig zouden hebben. Maar dergelijke initiatieven blijven zeldzaam en zijn helemaal onbestaande als journalisten naar rampen als Pecrot of Ghislenghien worden gestuurd. Of nog wanneer de journalist zelf fysiek wordt aangepakt tijdens een manifestatie. Men gaat er van uit dat journalisten gewoon zijn om te gaan met geweld, als 'part of the job'. Maar vroeg of laat komen de herinneringen toch weer boven. Voormalig VRT-cameraman Leo De Haes was in 1987 al vlug op de gekapseisde Herald of Free Enterprise en denkt nog vaak aan de scheepsramp terug. "Ik filmde vanop de romp de reddingsoperatie van de Seaking-helicopter. Die takelde de slachtoffers door de kapotte ramen naar boven, waarna de lijkjes op de romp van de Herald werden gesmeten. Op den duur lag die romp zo vol lijkjes dat ik nauwelijks plaats had om te staan. Pure horror was dat. Toen ik terug thuis kwam na 36 uur werken, kon ik het gebeuren moeilijk uit mijn hoofd zetten, en nu nog kan ik geen beelden zien van een scheepsramp."

Door zijn jarenlange ervaring met slachtoffers weet Erik De Soir wat journalisten dan doormaken. "In het geval van post-traumatische stress zien we symptomen als herbeleving, vermijding of ontkenning en blijvende lichamelijke opwinding. In het geval van een herbeleving ervaart de journalist opnieuw alle gevoelens van onmacht, ontreddeering, schok

en gruwel bij het zien van een dode of iemand met zware verwondingen. Als gevolg daarvan blijft hij die gevoelens ontken- nen, ontwikkelt hij een blijvende schrikachtigheid, een hyper- waakzaamheid, en gaat hij op den duur helemaal verstoord functioneren. Hij klampt zich vast aan de erge gebeurtenissen die hij meegemaakt heeft en toont geen interesse meer voor wat er gebeurt in de familie-of werkring. Daarbij wordt hij voortdurend heen en weer geslingerd tussen herbeleving en ontkenning. Heel vaak zie je dan ook dat de journalist naar de fles grijpt als enige middel om die ervaringen te verwerken." Psycholoog De Soir weigert evenwel te spreken van een ziekte. "Al deze symptomen maken deel uit van het aanpassings- proces dat journalisten in staat moet stellen opnieuw te func- tioneren. Maar om te voorkomen dat zij wegglijden in de drank of onaangepast gedrag is het nodig dat zij psychologi- sche ondersteuning krijgen."

Hoe omgaan met traumatische ervaringen ?

- Het eerste en belangrijkste is te erkennen dat je als journalist toestanden kan meemaken of verhalen kan horen waarop je mentaal niet bent voorbereid. Het helpt ook wanneer een collega of chef je van tevoren inlicht over wat je te wachten kan staan.
- Aandacht in de opleiding voor de risico's is geen overbodige luxe. Sommige journalisten vertelden dat ze minder problemen hadden doordat ze konden terugvallen op een routine.
- Als je de tijd hebt, is het altijd nuttig om de plaats van de ramp eerst rustig te verkennen en te wennen aan wat er is gebeurd.
- Als je met slachtoffers of familieleden praat, probeer dan je eigen reacties onder controle te houden. Sommige journalisten vuren de ene na de andere vraag af zonder rekening te houden met de gevoelens van het slachtoffer.
- Erik De Soir doet nog het volgende aanbod: "Wij kunnen mensen voor ze naar een reportage toegaan een aantal mentale hygiënetechnieken aanleren waarmee ze zichzelf ter plaatse kunnen redden. En daarnaast kunnen we journalisten ook leren aan buddy-aid te doen, om collega's die het moeilijk hebben te helpen."

VVJ-GESPREKSAVOND OP 30 MEI

De VVJ organiseert over het thema 'Journalisten en trauma's' een informatie- en gespreksavond op 30 mei 2005 om 19u30 in de Résidence Palace.

Collega's die graag meewerken aan meer initiatieven (zoals het uitvoeren van een enquête, de samenstelling van een brochure) nemen best contact op met Denise Van den Broeck, tel. 015/51.15.81, e-mail Denise.van.den.broeck@pandora.be.

BERNARD BULCKE: FIETSEND DOOR EUROPA

Jan Backx

Babbel een uurtje met Bernard Bulcke (51) en je betreurt dat je van die man geen boek in huis kunt halen over Europa. Wat niet is kan nog komen. En geïnteresseerden kunnen voorlopig terecht bij de vruchten van Bernards broodwinning: zijn berichtgeving als Europa-redacteur in De Standaard.

Een ouder geworden confrater die blij is met wat hij momenteel bij zijn krant mag doen: je komt het niet elke dag tegen. Hoe verliep zijn tocht naar die benijdenswaardige situatie?

Bernard Bulcke: "Mijn pa was hoofdonderwijzer in 't Klein Seminarie van Roeselare. We waren met negen kinderen en het ontbrak bij ons niet aan de nonkels pastoor, tante nonnekes en missionarissen. Nee, ik revolteerde eigenlijk niet tegen dat ouderwetse Vlaamse nest. Ik pikte er de plezante dingen van mee: ik zong in het koor, was misdienaar, trommelde in de fanfare, liep muziekschool... Mijn KSA-periode leerde me veel over het leven: verantwoordelijkheid dragen, functioneren in groep. Ik kreeg er een rijkdom mee die me nu nog van pas komt."

(Foto Nick Hannes)

Bernard Bulcke: 'Hengelen we met drie kwaliteitskranten in Vlaanderen niet in een te klein vijvertje?'

Bernard trok dan eerst naar Leuven. "Ik volgde er twee jaar rechten, maar dat viel tegen. Ik vond het een bekrompen studie: almaar wetteksten in je hoofd prenten. Ook het verwaande sfeertje in die stad, met ogenschijnlijk alleen maar professoren en studenten, lag me niet. Zo volgde mijn oversteek naar Sint-Ignatius, in Antwerpen. Politieke en sociale wetenschappen, in een stad waar ook 'gewone mensen' rondliepen. Ik voelde me weer goed en leerde toen ook mijn vrouw, Bea Cantillon, kennen, die nu vice-rector is van de Universiteit Antwerpen."

Uiteindelijk moest de energieke scoutsleider een job kiezen. "Ik wist het eigenlijk meteen: politiek journalist! Ik deed examen bij Het Volk, dat in Antwerpen een regio-redacteur zocht, en mocht op 1 mei 1980 mijn eerste verslag maken: over een meeting van de Boerenbond. Het ging over de Europese landbouwprijzen. Een wonder, die materie sloot perfect aan bij mijn thesis! Voor Het Volk werd ik een poosje stads- en paleisjournalist. Ik berichtte zelfs over enkele assisenzaken. Maar het beschrijven van al die menselijke miserie lag me niet. Ik voelde me teveel voyeur. Wie heeft daar eigenlijk zaken mee, vroeg ik me af."

"Ik vond mijn journalistieke draai pas goed toen ik kon overstappen naar Spectator, het toenmalige weekblad van Het Volk. Ik kreeg de Wetstraat toebedeeld: dossiers uitspitten, het politieke monopolyspel analyseren. Maar ik schuwde ook het straatwerk niet. Ik heb uren in de regen gestaan, wachtend..."

In de Martens Vijf-periode mocht Bulcke mee naar Washington. "Dat was de kruisrakettenperiode, met Ronald Reagan. We betrapten er Wilfried Martens en Fons Verplaetse, die discreet zaten te broeden op een devaluatieoperatie. Paul Goossens (nu Europa-man bij Belga, nvdr.) mocht toen de Oval Room van het Witte Huis niet in. Misschien wel omdat hij een grote, provocerende Lenin-pet droeg."

Toen werd Spectator opgedoekt en in 1989 stapte de Volk-redacteur over naar de Financieel-Economische Tijd. "Dat was een openbaring! In die zogenaamde 'bazengazet' genoot mijn pen grote vrijheid. Je dossiers kennen, daar draaide het om. Ik werd coördinator binnenland. We klopten vaak De Standaard met goeie scoops. In 1994 verhuisde ik naar de VUM en vanaf '97 is Europa mijn specialisatie bij De Standaard."

Europa is ook zijn passie, geeft Bulcke ruitertlijk toe. "Mensen beseffen niet hoe belangrijk een goed gestructureerd

Europa is. Vrede en stabiliteit worden hier door onze jongste generaties als vanzelfsprekend ervaren. Onze geroemde Belgische democratie is machteloos geworden. Alleen op Europees niveau kunnen we de machtshefbomen in veilige handen houden. De bevolking voelt zeer snel aan dat er politiek 'gezwansd' wordt met ernstige zaken als werkloosheid, veiligheid en leefmilieu. Dat opent de poorten voor extreemrechts en poujadisme."

Hoe staat hij tegenover de oprukkende commercialisering in de pers? "Ik meen dat de grote sterkte en meerwaarde van de pers alleen maar kunnen komen van diepgaande kennis van de materie en het talent om daarover accuraat te informeren. Maar een krant is een economisch product. Hengelen we met drie kwaliteitskranten niet in een te klein Vlaams vijvertje en zijn lezers bereid om meer te betalen voor goed onderbouwde informatie?"

Wat mogen we ten slotte van zijn leven buiten de journalistiek weten? Blijkt dat hij samen met zijn vrouw Bea Cantillon zowat de hele aardbol heeft afgereisd. "Nu zijn we papa en mama van Elisabeth (15) en Peter (8). Ik ben een enthousiast doe-het-zelver en tuinier. En in de garage staat mijn trots: een echte Eddy Merckx-fiets, naast een mountainbike. Ieder weekend maal ik zo'n 100 kilometer af. Voor mijn 50ste verjaardag fietste ik 16 dagen in eenzaamheid. Welgeteld 1.945 kilometer ten zuiden van Antwerpen-Mortsel stond mijn gezin me op te wachten: op het Sint-Pietersplein in Rome!"

RIK DE SAEDELEER: 'DE WHISKY IS VERVANG

Ook in Nederland beschouwt men hem nog altijd als de peetvader van het voetbalcommentaar. Ook voor bekeken als televisieverslaggever. "Raymond Goethals was veruit de beste

"Ik ben een anglofiel. Die liefde voor alles wat Brits is, dateert van vlak na de Tweede Wereldoorlog. Nadat Mechelen bevrijd was, duurde het nog ettelijke maanden voor de nieuwe voetbalcompetitie begon. In afwachting daarvan speelden we met Racing Mechelen 43 wedstrijden tegen Engelse legerploegen. Telkens als er in de omgeving van Mechelen een nieuw garnizoen gekazerneerd was, kregen we het voorstel om een match te organiseren. Zo leerde ik de taal spreken, ook via de Engelse pockets waarmee ik kennismaakte.

Toen ik als voetbalcommentator begon, sprak ik dus al uitstekend Engels. Ik keek op naar Kenneth Wolstenholme van de BBC, de zender die voor mij zowel op radio- als televisiegebied nog altijd de beste van de wereld is. Op een dag stelde ik Wolstenholme de vraag: 'Goede commentaar, wat is dat?' Zijn bondig antwoord luidde: 'Goede commentaar: alles wat overblijft als je wegcijfert wat de mensen thuis zien.' Als dát de definitie is, moet ik je zeggen: ik hoor veel televisieverslaggevers die negentig minuten aan het woord zijn, maar die geen twee minuten commentaar geven."

"De belangrijkste eigenschap die je als commentator moet hebben, is geloofwaardigheid. Je praat iedere keer voor honderdduizenden 'kenners'. Want geen enkele voetballiefhebber zal toegeven dat hij er eigenlijk niet veel van kent. Met andere woorden: je kunt je geen grote uitschuiver veroorloven. Bega je die wel, dan mag je een kruis maken over je geloofwaardigheid. Brian Moore van ITV, 'The Voice of Football', belde me in het vooruitzicht van buitenlandse verplaatsingen vaak op: 'Waar logeer jij?' Dan maakten we een afspraak en vertoefde ik in de buurt van de Engelse collega's. Zij woonden in de bakermat van het voetbal, ik niet, maar ze vonden: 'Rik is one of us.' Dan dronken we samen whisky. Iets wat ik inmiddels helaas heb moeten vervangen door magere melk.

Naast de Engelse commentatoren zit er altijd een deskundige: een manager, een ex-speler of iemand anders die uitlegt waarom iets gebeurt. Door mijn verleden als voetballer in eerste klasse had ik dat niet nodig: ik was de commentator en specialist in één persoon. Maar sommige televisieverslaggevers zouden beter constant zo'n ervaringsdeskundige naast zich hebben. Stef Wijnants – die me nota bene in 1998 te oud vond om nog naar de Wereldbeker te gaan – hoor ik na een misser van een speler doorgaans roepen: 'Hoe is het mogelijk! Hoe is het toch mogelijk?' Tja, daarmee geeft hij zichzelf een brevet van onvoldoende kennis, anders zou hij weten wáárom het wel degelijk mogelijk is."

"Er is een verschil tussen 'objectief zijn' en 'neutraal zijn'. Ik kan niet ontkennen dat ik altijd meeleeft met de Rode Duivels. Als ze de bal hadden, hoopte ik dat daar een doelpunt uit zou voortvloeien. Maar als de Belgen slecht speelden, wond ik daar geen doekjes om. En als het geen strafschop was, zei ik niet dat het er wél een was. De waarheid heeft haar rechten. Dát is objectiviteit.

Ik gaf commentaar op dezelfde manier als een voetballer met

het spel omgaat: intuïtief. Iemand die de bal toegespeeld krijgt, heeft geen tijd om na te denken over wat hij daarmee gaat doen. Nee, in één flits bepaalt zijn intuïtie: nu dribbelen, nu een lange pass geven. Vandaar dat je van grote balkunstenars – genre Lozano, Tahamata – achteraf geen hoogdravende theorieën moet verwachten. Die voetbalintuïtie is er gewoon, punt. Aan Rembrandt moest je ook niet vragen: 'Waarom schilderde je dat zo?' Dat liet hij liever over aan de kunstcritici."

"Omdat ik me tijdens de wedstrijd soms zo liet meeslepen, rolde er een apart taalgebruik uit mijn mond. In de Wereldbeker van 1982 in Spanje kwamen de Rode Duivels in de tweede ronde uit tegen Polen. Na een Pools doelpunt liet ik me ontvallen: 'Dit is de ramp van Kontich!' Dat was een uitspraak die ik als kind vaak van mijn grootvader had gehoord tijdens het kaarten. Hij had namelijk de grootste treinramp uit de Belgische geschiedenis meegemaakt: in 1908 vielen in Kontich enkele tientallen doden. En in een opwelling maakte ik dus die associatie.

Andere keren zei ik in de uitzending luidop wat een supporter denkt. Tegen Ceulemans bijvoorbeeld: 'Jan, ga door! Ze kunnen niet volgen!' Zo heb ik oneindig vaak de spelers toegesproken. In het collectieve geheugen blijft natuurlijk vooral mijn langgerekte vreugdekreet na het doelpunt van Erwin Vandenberghe tegen Argentinië, op 13 juni 1982. Op de perstribune zat ik naast mijn Argentijnse collega Ricardo Muñoz, die de hele tijd ratelde als een machinegeweer, met het bijhorende hoog decibelgehalte. Ik hoorde mezelf nauwelijks. Tot Vandenberghe beheerst de bal in de linkerbenenhoek van het Argentijnse doel prikte. Op dat ogenblik sprong ik recht, draaide me in een spontane reactie om naar Muñoz en deed iets wat ik nog nooit had gedaan. Op z'n Argentijns riep ik, als een soort revanche voor zijn kabaal: 'Goooooal! Goal! Goal!' Het aantal decibels dat ik produceerde, was niet gering, maar toch nog te weinig om señor Muñoz uit zijn evenwicht te brengen. Hij keek niet eens op."

"Weten wanneer je moet zwijgen, dat is het moeilijkste onderdeel in voetbalcommentaar. Ik hoor op de Vlaamse zenders soms journalisten die de eerste twintig minuten geen enkele stilte laten vallen: ze hebben veel gelezen en ze willen al die informatie zo vlug mogelijk kwijt. Vooral jongens die tevoren bij de radio gewerkt hebben, moeten zichzelf constant geweld aandoen om niet in die val te trappen. Terwijl de kunst is: doseren. Concentreer je op het spel en hou de achtergrondinformatie voor de dode momenten of als een bepaalde speler zich speciaal laat opmerken. Ik had altijd genoeg achtergrondinformatie voor drie wedstrijden, maar die gaf ik maar mondjesmaat."

"Na mijn voetbalcarrière had ik eerst een column in Het Laatste Nieuws. Toen benaderde Remy Van de Kerckhove me met het voorstel om hem bij de televisie als sportreporter te vervangen, omdat hij zich ging bezighouden met de Wereldtentoonstelling

GEN DOOR MAGERE MELK'

Een reeks van Manu Adriaens

balcommentaar. Rik De Saedeleer (81) hield het na de Wereldbeker van 1998 definitief voetbalanalist die ik in mijn leven heb gekend."

van 1958. We hadden samen altijd de linkervleugel van Racing Mechelen gevormd en waren boezemvrienden. Toch was ik er niet gerust op. 'Ik ken helemaal niks van televisie', zei ik. Dat mocht geen bezwaar zijn, vond Remy: 'Niemand in België weet wat televisie maken is. Ze zijn het nog allemaal druk aan het leren.'

Zonder dat voorstel van Remy was ik misschien op een gegeven ogenblik voetbaltrainer geworden. En dan leefde ik nu wellicht niet meer. Zoals Crujff op de bank kapotging, omdat hij alles vanbinnen verwerkte. We zijn niet allemaal Raymond Goethals."

"Ik stond dan wel bekend als voetbalcommentator, maar bij de omroep was ik officieel aangenomen als realisator. Ik ben me gaan specialiseren in de regie van rechtstreekse wielervezendingen. Daar hebben we gaandeweg een wereldreputatie mee opgebouwd, al is dat niet zonder slag of stoot verlopen. De macht van de vakbonden in het huis was vroeger enorm, en de bazen wilden zo weinig mogelijk ambras met ze. Maar ik heb doorgezet. Tegen de directeur-generaal van de techniek zei ik: 'In mijn ploeg medewerkers wil ik alleen maar de wielervanaten onder de technici. Als ik tegen een cameraman en zijn motard zeg: 'Maak een close-up van Frans Verbeeck', dan moeten die hem er onmiddellijk uit kunnen halen.'

In 1969 werd het wereldkampioenschap in Zolder gereden. Het jaar daarop zou de BBC het verslag van de regenboogstrijd in Leicester verzorgen, dus kwam er

een delegatie van tien man kijken hoe wij dat aanpakten. Toen ze ons bezig hadden gezien, zeiden ze onmiddellijk: 'Dit kunnen wij niet, willen jullie het komen doen voor ons?' En 't is niet bij dat ene wereldkampioenschap in het buitenland gebleven. Daarna hebben we het ook nog gedaan voor de ARD op de Nürburgring, voor de NOS in Valkenburg, voor de Amerikanen in Colorado Springs, voor de Oostenrijkers in Villach... Sterker nog: de Amstel Gold Race, toch de enige Nederlandse wielervezending, is jarenlang door ons in de huiskamer gebracht."

"Ik regisseerde de wielervezendingen, Fred De Bruyne leverde het commentaar. Ik heb veel gehad aan het rennersverleden van Fred. Zo legde hij me uit: 'Als een coureur ontsnapt is, heeft hij het in 99 procent van de gevallen niet zelf in handen of hij vooropblijft. Dat hangt in de eerste plaats af van de achtervolgende groep. Maken ze daar jacht op hem? Hoe serieus gebeurt dat? Wordt er misschien ook jacht gemaakt door renners die dat eigenlijk niet zouden mogen doen? Dáár, in de achtergrond, speelt zich al het interessante af.' Dus liet ik bij voorkeur beelden zien van de achtervolgers, in plaats van minutenlang een eenzame koploper te tonen. En telkens als ik van ene mobiele camera overschakelde naar de andere, was er eerst een overzichtsbeeld vanuit de helikopter. Dan wist je thuis meteen veel meer. Mijn hart bloedt als ik merk dat de Fransen daar nog altijd geen verstand van hebben!"

"De grootste vergissing die ik als voetbalcommentator heb gemaakt?"

Rik De Saedeleer: 'Er is een verschil tussen objectief zijn en neutraal zijn.' (Foto Maîtrise)

Iconen van de Vlaamse journalistiek

Toch wel mijn aanhoudende kritiek op Enzo Scifo tijdens de Wereldbeker van 1986 in Mexico. Ik heb me toen te zeer als een supporter gedragen. Omdat het daar zo warm was – dus minder tempo in het spel – had ik gehoopt dat Scifo met al zijn technische bagage zich zou laten opmerken als uitblinker. En dat is in de eerste ronde absoluut niet gebeurd. Integendeel, hij dribbelde zich voortdurend vast en beging nog een aantal flaters: een onrechtstreekse vrije trap rechtstreeks binnenschieten, bijvoorbeeld. Toen heb ik, als supporter, gezegd wat er in me opkwam. En dat had ik niet mogen doen – althans niet in die mate, want dan wordt het gezaagd."

"In 1989 hakte ik fel in op Walter Meeuws, die Guy Thys als bondscoach was opgevolgd. In de grond had ik gelijk. Ten eerste: je geeft het trainerschap van de nationale ploeg niet aan een speler die nog maar pas is gestopt en die nauwelijks ervaring in het vak heeft. En ten tweede was er vooral die wedstrijd van de Rode Duivels tegen Luxemburg. We hebben ons daar enorm moeten inspannen. In mijn commentaar ben ik toen in de fout gegaan. Ik kon het niet houden, hé. Ik was alweer de supporter en ik voelde me gefrustreerd. Toen heb ik te vaak het-

zelfde gezegd: 'Qua organisatie is het weer broos', 'Ze willen wel, hoor, 't is niet dat ze niet willen, maar er zit gewoon geen organisatie in', enzovoort. Ik verweet Meeuws zelfs ronduit koppigheid omdat hij Gerets op de bank liet zitten."

"Men heeft altijd gezegd dat ik zo kritisch was voor Meeuws, omdat ik terugverlangde naar de tijd van de nationale ploeg onder mijn goede vriend Guy Thys. 'Want De Saedeleer mocht die dan zelf samenstellen', fluisterde men. Larie, natuurlijk. Wat wél waar is: Guy en ik waren op alle belangrijke matches, en dan vonden we elkaar aan de toog. Allebei met een whisky'tje. En dan praatten we. Een goeie trainer luistert altijd. Kijk, ik vind van mezelf dat ik iets van voetbal afweet. Dat beseftte Guy ook, dus luisterde hij. En soms ging hij in op een suggestie van mij. Zo zijn Wilfried Van Moer en Hugo Broos op latere leeftijd weer in de ploeg gekomen.

Het mooie van Guy Thys als trainer was dat hij iedere keer hoopte te winnen, maar dat hij daarvoor geen druk legde bij zijn spelers. Hij zei: 'Een ramp bestaat niet in het voetbal. Verliezen, dát bestaat, maar een ramp is iets anders.' Guy was een optimist, en optimisten hebben altijd het meeste geluk. Vergelijk het met het kaartspel. Iemand die voortdurend roept dat hij slechte kaarten heeft, krijgt inderdaad slechte kaarten.

Bij Raymond Goethals zat de schrik om te verliezen er meer in dan bij Guy Thys. Maar misschien maakte juist dát Goethals tot veruit de grootste voetbalanalist die ik in mijn leven heb gekend. Hij had de gave dat hij vooraf van elke speler van de tegenpartij de sterke en zwakke punten kon schetsen. Dat deed hij overigens altijd letterlijk – Raymond kon niet spreken zonder bierviltje binnen handbereik."

"Carl Huybrechts mag graag vertellen dat hij het meest heeft geleerd door vaak naast me te zitten in de perstribune. Hij hield dan het aantal hoekschoppen en zo voor me bij, maar ondertussen luisterde hij vooral goed. Sommigen op de sportredactie konden slecht met Carl opschieten, maar je moet dat in z'n context plaatsen: op zo'n redactie is 'collega' vaak synoniem van 'rivaal'. Carl kon rekenen op een grote populariteit in Vlaanderen, zelfs in Nederland. Dat neemt niet iedereen je in dank af.

Zelf heb ik Carl altijd een crème van een vent gevonden. Ik wou dat ik zijn onbekommerde stijl van leven had! Hij heeft lang Sportweekend gepresenteerd. In de vooravond kwam dan de ene reporter na de andere met zijn verslag binnen, maar Carl trok zich niks aan van deadline-stress: hij bleef maar grappen maken en zwanzen. En tijdens de uitzending viel alles altijd in de juiste plooi."

"Toen Mark Uytterhoeven als medewerker op de sportredactie begon, kwam hij zich even aan me voorstellen: 'Ik ben net als u van Mechelen, en ik zal het u maar direct zeggen: ik ben een supporter van Malinois.' Ik, met uitsluitend Racing Mechelen-bloed in mijn aderen, heb hem geantwoord: 'Dat is niet erg, niemand is perfect.' Sinds die dag is het Mechels voetbal nooit meer een punt van discussie tussen ons geweest. En als je wilt weten hoe ik na mijn dood het liefst herinnerd zou worden: als een stadsgenoot van Mark Uytterhoeven."

'Veel televisieverslaggevers zijn negentig minuten aan het woord maar geven geen twee minuten commentaar.' (Foto Maitrise)

VOOR DE AGENDA'S

Vanaf 10 maart 2005 - **Tentoonstelling 'Verkeerde tijd, verkeerde plaats'. Over vluchtelingen in België.** In het FotoMuseum, Waalse Kaai 47 in Antwerpen. Met bijdragen van auteur Bart Demyttenaere en de fotojournalisten Nick Hannes en Dieter Telemans.

26 april 2005 - **Studiedag over 'Het spanningsveld tussen politieke en overheidscommunicatie'.** Vanaf 9u30 in het Vlaams Parlement, Brussel. Een initiatief van 'Kortom', vereniging voor overheidscommunicatie. Wanneer is er sprake van propaganda, van belangenverstrengeling en overschrijding van deontologische grenzen? Vier sprekers benaderen het spanningsveld vanuit hun invalshoek en in namiddag vindt een paneldiscussie plaats over actuele deontologische kwesties uit de dagelijkse praktijk. Inschrijven kan via www.kortom.be.

9, 10, 11, 12 en 23 mei 2005 - **Diverse cursussen rond onderzoeksjournalistiek georganiseerd door de VVOJ.** Telkens van 14 tot 22 uur in Utrecht (NL). Over het lezen van statistieken, de openbaarheid van bestuur, het spitten in archieven, het zoeken in databanken... Info en inschrijven op www.vvoj.be.

30 mei 2005 - **VJ-informatie- en gespreksavond over 'Journalisten en trauma's'.** Om 19u30 in de Résidence Palace (blok C), Wetstraat 155 te 1040 Brussel (zaal Maalbeek). Meer informatie over het thema bij VVJ-bestuurslid Denise Van den Broeck, tel. 015/51.15.81, e-mail Denise.van.den.broeck@pandora.be.

(Foto Tim Dirven)

Café-restaurant in UFO-stijl, ergens op de Spitak-pas in Armenië. Met dit beeld werd Tim Dirven (De Morgen) door een Belgische jury geselecteerd om ons land te vertegenwoordigen op de Pan-Europese fotowedstrijd voor beroepsfotografen van 16 tot 18 april in Lissabon, Portugal. Tim Dirven dingt er met name mee naar de Fujifilm Euro Press Photo Award in de categorie 'architectuur'. In de categorie 'sport' selecteerde de Belgische jury een foto van de hand van Olivia Droeshout, waarop sportster Aagje van Wallegem staat afgebeeld.

Van 30 mei tot 6 juni 2005 - **Jaarlijkse Internationale Olympiade voor de Media.** In Side aan de Turkse Riviëra. Hoe sportief zijn Vlaamse en bij uitbreiding Belgische journalisten? Meer info: www.maisondelapresse.be of bij Philippe Maertens van VTM (0477/63.93.24).

29 september - 2 oktober 2005 - **Global Investigative Journalism Conference.** In centrum De Meervaart in Amsterdam. Een organisatie van de Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ). De laatste ontwikkelingen op het gebied van onderzoeksjournalistiek komen aan bod. Meer info op www.vvoj.be. (Wie inschrijft voor 15 mei, krijgt een korting op de toegangsprijs.)

VVJ zoekt

3/5 adviseur [m/v]

voor uitbreiding service aan freelance journalisten

De VVJ (Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten) zoekt een bijkomende, deeltijdse (3/5) secretariaatskracht voor uitbreiding van haar dienstverlening aan freelance journalisten.

Kandidaten hebben kennis van het sociaal en het fiscaal statuut van zelfstandigen, alsook van boekhouding. Persoonlijke ervaring als journalist of kennis van de mediasector strekt tot aanbeveling.

Wij van onze kant bieden een boeiende werkomgeving, interessante dossiers, degelijke loonvoorwaarden (conform de oude CAO-dagbladjournalisten) en een soepel arbeidsregime.

Onmiddellijke indiensttreding.

Geïnteresseerden sturen een sollicitatiebrief en omstandig curriculum vitae naar Pol Deltour, nationaal secretaris VVJ/AVBB, Internationaal Pers Centrum, Résidence Palace blok C, Wetstraat 155, 1040 Brussel.

Meer info over ons: www.journalist.be

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER DE JOURNALIST, EN DAG ALLEMAAL

Met een brief van 29 juli 2004 dient Christiane T. klacht in naar aanleiding van twee artikelen van Serge Vanhellemont in Dag Allemaal. Het eerste artikel verscheen op 13 juli 2004 onder de titel 'Het waren de ellendigste jaren van mijn leven', het tweede op 27 juli 2004 onder de titel 'Als Conny zo gefrustreerd blijft, eindigt ze nog in de psychiatrie'. De hoofdredacteur en Serge Vanhellemont reageren met een gezamenlijke brief op de klacht, waarop klaagster repliceert met een brief. De journalist antwoordt een tweede keer per brief, die op de Raad voor de Journalistiek is ontvangen op 22 oktober 2004.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft de zaak behandeld op 18 februari 2005. Christiane T. is in persoon verschenen. Ook Ilse Beyers, hoofdredacteur van Dag Allemaal, en journalist Serge Vanhellemont zijn in persoon verschenen. Beide partijen hebben mondeling hun visie op de zaak toegelicht. De partijen zijn ook kort met elkaar geconfronteerd. Na afloop van de hoorzitting is door de redactie van Dag Allemaal nog een kopie van een artikel doorgefaxt naar het secretariaat van de Raad voor de Journalistiek.

DE FEITEN

In de eerste dagen van juli 2004 heeft Serge Vanhellemont, journalist van Dag Allemaal, klaagster verschillende keren gebeld met de vraag of ze bereid was om mee te werken aan een reportagereeks naar aanleiding van 15 jaar 'Tien om te Zien'. Klaagster is daarin destijds opgetreden onder de naam Conny Fabry. Op 13 juli 2004 verschijnt in Dag Allemaal een artikel over de carrière en het vroegere huwelijk van klaagster, dat voor het grootste deel bestaat uit een interview met haar. Twee weken later publiceert Dag Allemaal een interview met de gewezen echtgenoot van klaagster die destijds samen met haar een zangduo vormde. In het interview doet hij 'voor het eerst het volledige relaas van zijn mislukte huwelijk', zoals het in de inleiding van het artikel luidt.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Christiane T. zegt dat de journalist haar begin juli 2004 verschillende keren heeft gebeld op haar privé-nummer en op haar GSM. Klaagster houdt vol dat zij de journalist kort te woord heeft gestaan en dat zij hem duidelijk heeft gemaakt dat zij geen interview wenste. Een eigenlijk interview is er volgens klaagster niet geweest. Zij heeft er ook nooit mee ingestemd om voor publicatie een tekst door te lezen, aangezien er volgens haar geen interview heeft plaatsgevonden.

Op 13 juli 2004 verschijnt in Dag Allemaal toch een interview met klaagster. Maar volgens Christiane T. is dat interview vooral opgebouwd uit verklaringen die ze eerder in diverse media heeft afgelegd. Het interview handelt grotendeels over het vroegere huwelijk van klaagster met haar gewezen zangpartner.

Op 27 juli publiceert Dag Allemaal ook een interview met de gewezen echtgenoot van klaagster. Het grootste deel van dit interview bestaat in zijn commentaar op hun vroegere

huwelijksleven. Klaagster neemt ook aanstoot aan dit tweede artikel, waarvan ze zegt niet op voorhand op de hoogte te zijn gebracht. Ze ontkent ook dat haar dochter het artikel vooraf zou hebben nagelezen.

Journalist Serge Vanhellemont zegt dat hij klaagster al geruime tijd kent en een vijftigtal keren geïnterviewd heeft. Hij heeft met haar een vertrouwensrelatie opgebouwd en er zijn voordien tussen hen nooit problemen geweest. Vanhellemont bevestigt dat klaagster, toen hij haar contacteerde voor een interview over 'Tien om te zien', aanvankelijk weigerachtig reageerde. Maar als gedreven journalist drong hij aan. Uiteindelijk is klaagster beginnen vertellen en antwoordde ze op de vragen die hij stelde. Vanhellemont stelde klaagster ook voor om de tekst van het interview voor publicatie nog door te nemen, maar daar ging zij niet op in. Volgens Vanhellemont is het artikel zoals dat op 13 juli 2004 in Dag Allemaal verschenen is, de neerslag van zijn interview met klaagster.

Het interview met de ex-echtgenoot van klaagster, verschenen in Dag Allemaal van twee weken nadien, is door de betrokkene nagelezen en gecorrigeerd. Het is volgens de journalist normaal dat het tweede interview vooral handelde over de relatie van de geïnterviewde en zijn ex-vrouw. Vanhellemont erkent dat hij de tekst ervan niet aan klaagster heeft voorgelegd voor de publicatie ervan. Wel zou de ex-echtgenoot de tekst hebben laten nalezen door de dochter van klaagster, en volgens Vanhellemont zijn er op haar verzoek nog enkele passages uit weggelaten.

De hoofdredacteur zegt dat Dag Allemaal nu eenmaal veel belangstelling heeft voor het privé-leven van beroemde persoonlijkheden. Het weekblad heeft klaagster voorgesteld om het interview met haar voor publicatie na te lezen, wat ze geweigerd heeft. Nadien heeft klaagster blijkbaar spijt gekregen van haar woorden. De hoofdredacteur wijst er ook op dat klaagster na de indiening van haar klacht nog telefonisch contact heeft gehad met de journalist en dat dit gesprek in een open en vriendschappelijke sfeer verliep.

BESLISSING

De klacht bevat twee elementen. Klaagster verwijt de journalist vooreerst dat hij een interview heeft gepubliceerd zonder haar toestemming. Daarnaast is klaagster van oordeel dat haar privacy geschonden is.

1. Partijen leggen tegenstrijdige verklaringen af over de inhoud van de telefonische contacten die er begin juli 2004 zijn geweest tussen de journalist en klaagster. Toch blijkt uit de tekst zelf van het gesprek met klaagster, zoals het in Dag Allemaal van 13 juli 2004 werd gepubliceerd, dat klaagster niet gesteld was op een interview. Het vrij korte artikel bevat een tiental verklaringen van klaagster waarin zij deze stelling

E KLACHT VAN CHRISTIANE T. TEGEN SERGE VANHELLEMONT,

bevestigt, zoals: 'Met de showwereld wil ik niets, maar dan ook niets meer te maken hebben. Vandaar dat ik ook geen zin heb om te praten over de hel waar ik ben doorgegaan.'; 'Iedereen moet mij vergeten. Al is het maar uit respect voor mij.'; 'Ik ben een nieuw leven begonnen en voel me perfect gelukkig. Laat me het daarbij houden.'; 'Er zijn artiesten in overvloed die wél blij zouden zijn met wat aandacht. Praat liever met hen.'; enzovoort. Uit voorgaande en nog andere verklaringen die in Dag Allemaal zijn gepubliceerd, blijkt duidelijk dat klaagster niet bereid was tot een interview over haar vroegere privé-leven. Het was dan ook verkeerd om de verklaringen van klaagster toch als een interview voor te stellen. Hoogstens had de informatie die ze bevatten door de journalist kunnen worden verwerkt in een eigen bijdrage. Nu heeft hij manifest misbruik gemaakt van de weigerachtige verklaringen van klaagster, door ze als een interview voor te stellen.

2. Klaagster heeft lange tijd als vedette zelf de publiciteit opgezocht. Het feit dat zij samen met haar toenmalige echtgenoot optrad, brengt met zich mee dat er ook veel aandacht ging naar de relatie tussen beiden. Klaagster heeft tot in 2003 nog een taverne uitgebaat onder haar artiestennaam. Zij kan daarom niet eisen dat de media van de ene dag op de andere geen belangstelling meer opbrengen voor haar persoon en

haar vroegere carrière. Wel mag zij verwachten dat de media rekening houden met haar wens om zelf niet meer met een interview naar buiten te komen.

3. Het tweede artikel, dat in Dag Allemaal is verschenen op 27 juli 2004, bestaat vooral uit een lang interview met de ex-echtgenoot van klaagster. Het interview wordt voorgesteld als een reactie op het eerdere zogenaamde interview dat de journalist met klaagster heeft gehad. Het interview met de gewezen echtgenoot werd door de journalist voornamelijk toegespitst op de persoon en het echtelijke leven van klaagster. Klaagster had echter in het telefoongesprek dat ze voordien met de journalist heeft gevoerd, duidelijk gemaakt dat zij niet wenste dat nog over haar vroegere huwelijk gesproken werd. Daarom moest het voor de journalist duidelijk zijn dat hij zich terughoudend moest opstellen, wat hij niet deed. Het feit dat de ex-echtgenoot van klaagster de tekst vooraf zou hebben laten inzien door de dochter van klaagster, zoals de journalist voorhoudt, maakt die tekortkoming niet goed.

Deze redenen, samen gelezen, doen besluiten:
De klacht is gegrond in haar beide elementen.

Brussel, 10 maart 2005

s c h e e f b e k e k e n

"In een medialandschap waarin iedereen op elkaar begint te lijken, wordt een eigen smoel gewaardeerd."

Danny Illegems, hoofdredacteur van Deng, in De Morgen van 25 februari 2005

"Ik speculeer helemaal niet. Voor mij is beleggen op de beurs niets anders dan het aanleggen van mijn eigen pensioenfonds."

Verder in hetzelfde interview:

"Omdat ik elke dag de koersen bekijk, zie ik soms evoluties waar ik een graantje van wil meepikken. Met een klein percentage van wat ik heb – misschien vijf procent – durf ik me dan wel te wagen in een avontuur van snel kopen en verkopen, van echt speculeren. Maar ik raad dat iedereen af, want het is ontzettend moeilijk."

Paul D'Hoore, VRT-journalist, beurswatcher en belegger, in Dag Allemaal van 22 februari 2005

"De premier is dat soort gedrag niet gewend. Hij rekent erop dat het journaal de hogere belangen in ogenschouw neemt. Zoals de openbare omroep, die in de zaak rond het brandwondencentrum in Neder-Over-Heembeek minister van Defensie Flahaut in bescherming nam. De omroep deed dat door een fraai staaltje van 'embedded journalism'. Die laatste omschrijving is van TerZake-presentator Siegfried Bracke zelf die, naar eigen zeggen, graag sms'jes met raadgevingen naar 's lands machthebbers stuurt."

Rik Van Cauwelaert, in Knack van 23 februari 2005

"De militie van Kadirov (sterke man en vice-premier van de Moskouggezinde regering in Tsetjenië, nvdv.) is een al even groot gevaar voor onafhankelijke journalisten als het Russische leger. Kadirov heeft me onlangs laten weten dat hij me 'persoonlijk met veel plezier' zal vermoorden als ik nog naar Tsjetsjenië ga. Zo'n bedreigingen zijn heel gewoon in Rusland vandaag."

Anna Poltkovskaja, Russisch journaliste, in De Standaard van 19 februari 2005

"Een deal sluiten waarbij je de fotograaf betaalt om de foto's van baby's van een bekende Vlaming te maken in ruil voor exclusieve publicatie is iets totaal anders dan iemands vet helpen wegzuigen."

Ilse Beyers, hoofdredactrice van Dag Allemaal, in De Morgen van 26 februari 2005

"Nooit eerder baadde het Sportpaleis in zo'n magie, in dat unieke gevoel van samen horen, samen feesten en samen fier zijn. Fier op het blad dat wij samen met u hebben groot gemaakt. Het blad dat dankzij u elke week weer het grootste van allemaal is. Fier dat het zoveel fijne lezers heeft, die weten wat goeie ambiance is, en fier op al die Vlaamse vedettes die pretentieloos met ons meefestten."

Hoofdredacteur Ilse Beyers in Dag Allemaal van 8 maart 2005 naar aanleiding van het feest rond het 20-jarige bestaan van haar blad

"De VRT gaat ervan uit dat als er niet in de beheersovereenkomst staat dat ze het niet mogen doen, ze het wel mogen doen. (...) Ik heb het eerder al gezegd: de VRT kan evengoed een busmaatschappij exploiteren. In de beheersovereenkomst staat nergens dat dat niet mag. Uiteindelijk gaat het niet meer over de hand die ze nemen, maar over de arm. (...) Ik heb toch het gevoel dat de VRT zwaar aan het lobbyen is. Als ik merk hoeveel interviews Tony Mary geeft, en hoeveel parochiezalen hij afschuimt om zijn verhaal te brengen, dan kan ik alleen maar vaststellen dat de VRT-machine op volle toeren draait."

Peter Quaghebeur, algemeen directeur VTM, in De Tijd van 26 februari 2005

"Ik ben overtuigd dat een publiek bedrijf mag concurreren op de markt. Voor zover dat publieke bedrijf een duidelijke opdracht heeft, efficiënt werkt en marktconform handelt, is er geen probleem. De VRT beantwoordt zonder enige twijfel aan die drie criteria."

Tony Mary, gedelegeerd bestuurder van de VRT, in De Tijd van 1 maart 2005

"De selectieprocedure is bij ons strenger, maar als je ons Journaal met Het Nieuws op VTM vergelijkt, is daar geen verschil meer tussen."

Ruud Hendrickx, VRT-taaladviseur, in De Morgen van 2 maart 2005

De deadline voorbij

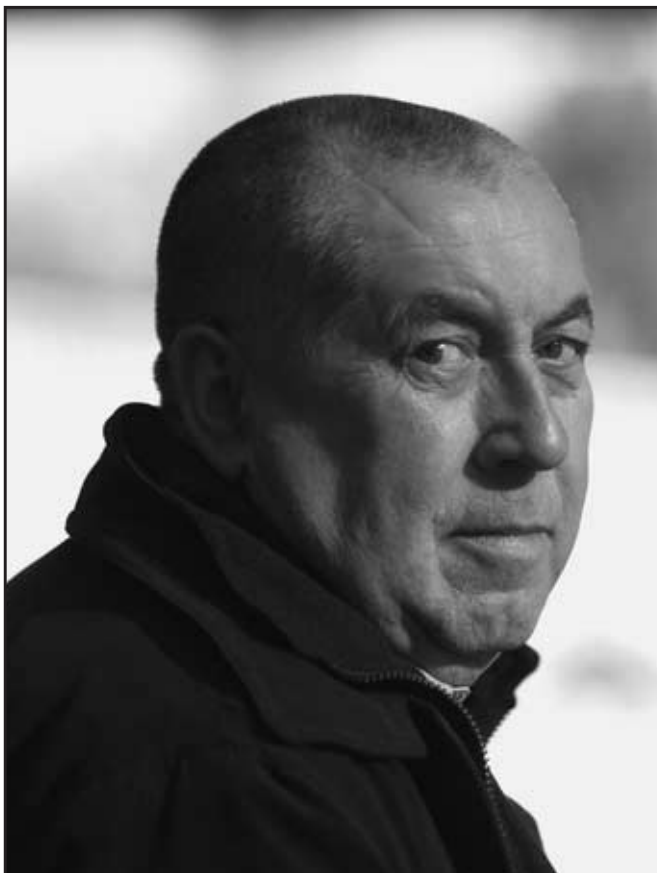
DE WAARDIGHEID VAN HET BEROEP, MENEER

Een column van Mark Vlaeminck

De directeur van de redactie van De Standaard heeft me eens op het matje geroepen. Hij had bezwaren tegen mijn maandelijks kostennota. Ik was van Gent naar Leuven gespoord om Boudewijn de Groot en Lennaert Nijgh te interviewen, en dus had ik een treinticket heen en terug tweede klasse aangerekend. Daarover struikelde de directeur.

Begrijpend maar toch ook een beetje streng sprak hij me toe: "Treinkaartjes tweede klasse kan ik in principe niet aanvaarden. In 't vervolg spoort u eerste klasse. Officieren en journalisten reizen eerste klasse."

Nu stam ik uit een familie van spoorwegvolk – al generaties lang is de NMBS de vertrouwde werkgever van een niet onaardig aantal Vlaemings – en ik had mijn

(Foto Nick Hannes)

vader vaak horen zeggen dat er in eerste klasse nogal wat profiteurs en dikke nekken op de fluwelen kussens zitten. Dus wou ik wel eens van mijn directeur vernemen of hij zijn redacteurs in die categorie onderbracht en of de volksere tweede klasse misschien niet goed genoeg was voor zijn personeel. Kort maar duidelijk was zijn antwoord: "De waardigheid van het beroep, meneer, de waardigheid."

Die directeur was Luc Vandeweghe, commentator buitenlandse politiek in Vlaanderen en als dusdanig beter bekend onder zijn pseudoniem E. Troch. De feiten waarover ik het hier heb, dateren trouwens van bij het begin van mijn journalistieke loopbaan.

Vanaf dan ben ik naar eerste klasse verhuisd. Eerlijkheidshalve moet ik er bijzeggen dat De Standaard een paar jaar later failliet ging, maar dat had alles te maken met het onontwarbare financiële kluwen waarmee de uitgever ons had opgezadeld. Van een spoorkaartje meer of minder gaat een krantenbedrijf niet over kop.

Ondertussen behoort historicus Luc Vandeweghe allang zelf tot de Vlaamse persgeschiedenis, en ook wat ik toen met hem heb meegemaakt, zie ik nu niet meer gebeuren. Ik geloof nooit dat Peter Vandermeersch of Paul Daenen of Dirk Remmerie of een andere Vlaamse hoofdredacteur in 2005 nog

een journalist de opmerking zou maken dat hij meer kosten moet declareren. Daar kunnen die hoofdredacteurs ook niets aan doen, want ook zij moeten goochelen met de middelen die hun uitgever hen ter beschikking stelt, maar het wijst wel op een grondige mentaliteitswijziging.

Voor uitgevers zijn journalisten niet langer op de eerste plaats een uithangbord en een visitekaartje dat aan hun mediabedrijf meer status en allure geeft, neen, journalisten zijn gereduceerd tot kostenfactoren waarop moet bezuinigd worden. En als die kostenfactoren te veel geld opslokken, dan zet je ze gewoon aan de deur. Zoals in mijn straat gebeurt met de grijze vuilniszakken op dinsdagochtend.

Laten we mekaar goed verstaan: journalisten mogen

niet behoren tot een kaste die zich boven het plebs verheven voelt, en uit ervaring weet ik dat je in tweede klasse makkelijker en leuker met andere mensen in contact komt dan in eerste. Het zal mij overigens worst wezen in welk treinstel journalisten hun krant lezen, een dutje doen of met hun gsm andere reizigers ambeteren.

Maar ik zie een journalist van het type Vandeweghe, wiens grote verdienste het was dat hij De Standaard openbrak van een benepen flamingantische gazet naar een bredere kijk op de wereld, zo'n man dus zie ik nog geen binnenschip herdopen tot Maria Van Dam om zoals Michiel Hendryckx in een schitterende televisiereeks eventjes naar Bourgondië te varen. Hij was het type man voor wie Maria Van Dam een personage was van Willem Elsschot. Noch min, noch meer. Hij was overigens hoofdredacteur toen Boccaccio nog geen disco was maar doorgewoone een Italiaanse schrijver.

Op de koop toe zou Vandeweghe zo'n eenvoudig binnenschip wellicht beneden de status van een journalist van zijn krant hebben gevonden. Een chic jacht, daarover viel misschien nog wel te praten en tegen een comfortabel cruiseschip zou hij zeker geen bezwaren hebben geformuleerd. Maar een binnenschip, neen. Niet voor officieren, laat staan voor journalisten. De waardigheid van het beroep meneer, de waardigheid.

Onder embargo

Rudy Collier is na zijn ontslag als hoofdredacteur van De Morgen alweer van de straat. Hij mag zelfs in het grote Persgroep-complex blijven vertoeven om DM Magazine te maken, het wekelijkse magazine van De Morgen.

Dat gebeurt dan voortaan wel in de schoot van **Magnet Magazines**, de tijdschriftenafdeling van De Persgroep. Zoals Magnet Magazines ook al XL produceert, het lifestylemagazine dat maandelijks meegaat bij Het Laatste Nieuws.

Magnet-directeur **Koen Clement**: "Op termijn willen we meer en meer van die magazines gaan maken voor derden. Als de VRT morgen met een Sporza-magazine wil beginnen, willen we daar ook gerust naar meedingen."

Koen staat nochtans bekend om zijn nuchtere kijk op de dingen.

En, sinds hij zelf directeur is geweest van **De Morgen**, om zijn appreciatie voor Rudy Collier.

Het was nochtans goed schrikken voor Rudy, toen huidig directeur **Wim Coessens** hem begin maart zijn ontslagbrief overhandigde.

Maar **Christian Van Thillo** tegenspreken doe je dan ook niet zomaar. En roepen tegen het Persgroep-opperhoofd doe je al helemaal niet – zelfs niet in de marge van een seminarie met twaalf apostelen over de toekomst van het bedrijf.

Het **Persgroep-commando** wordt overigens met de dag zenuwachtiger over de omschakeling naar de nieuwe drukkerij in Lokeren. Dat loopt parallel met een heroriëntering van het volledige krantensegment, die rond moet zijn tegen de zomer van 2006.

In het kader hiervan lijkt de Persgroep-top ook wilde plannen te koesteren met betrekking tot de redactionele leiding binnen de krantengroep. Zoals Van Thillo eerder al **Jaak Smeets** liet opdraven als een soort 'hoofdredacteur van de hoofdredacteurs'.

Gaan De Morgen en **Het Laatste Nieuws**, anders uitgedrukt, over een jaar met vereende krachten het span De Standaard/Het Nieuwsblad achterna?

Het zal ongetwijfeld ook de vele politici benieuwen die momenteel de mond vol hebben over het **pluralisme in de pers**.

Opvallend toch hoe de betrokken hoofdrolspelers zelf over een en ander de kaken stijf op elkaar houden. Gelukkig worden insiders die hun ongerustheid willen vertolken van meet af aan gedekt door een stevige wet op het **bronnengeheim** (zie het Dossier in dit blad).

Een ding is zeker: Rudy Collier is allerminst door zijn eigen redactie uitgespuwd, zoals we dat niet zo lang geleden nog hebben zien gebeuren met de hoofdredacteur van een **Antwerpse krant**.

Een andere vraag is natuurlijk hoelang **Yves Desmet** nu ad interim Collier als algemeen hoofdredacteur zal vervangen? Als Yves de job invult zoals hij dat eerder ook al deed – dat wil zeggen: breed terugvallen op de intussen fors uitgebouwde redactieleiding – kan dat nog héééél lang zijn.

Hoog tijd voor wat goed nieuws. De Studiekring voor Kritische Evaluatie van Pseudowetenschap en het Paranormale (Skepp) heeft haar jaarlijkse Skepp-prijs uitgereikt aan **Mark Eeckhaut** van De Standaard.

Hij wordt geprezen voor zijn nuchtere, redelijke en toch betrokken berichtgeving over de affaire-Dutroux. En in tegenstelling tot anderen "liet hij zich niet meeslepen door complottheorieën".

Ook in de prijzen: **Sara Frederix**, van Mo* Magazine. Zij kreeg van de JAM (Journalisten Auteurs Maatschappij) en Dexia een beurs van 2.500

euro voor de uitvoering van haar project 'De onzichtbare maatschappij', over illegalen in het land.

Dirk Schoofs dan weer kreeg voor zijn artikel 'Waar computers sterven, rust in vrede' de Milieu Media-prijs 2005 van de JAM en het milieu-instituut KINT. Niemand minder dan prins Laurent, voorzitter van KINT, reikte op het jongste Persgala van de JAM de prijs uit.

Geen nieuws zonder beelden. De Vereniging van Beeldjournalisten heeft onder het sponsorend oog van De Beukelaar & Co. de **Nikon Press Photo Awards 2004** toegekend aan Ivan Put (De Standaard) in de categorie Sport, aan Stephan Peleman (Humo) in de categorie Portret en aan Carol Verstraete (Het Nieuwsblad) in de categorie Actualiteit.

Het was de allereerste keer dat een vrouwelijke journaliste in de Nikon-fotopersprijzen viel.

Wie is de beste veldrijdjournalist van het land? Dertien veldrijders zelf kozen voor **Luc Lamon** van Gazet van Antwerpen. Eervolle vermeldingen zijn er voor Joeri De Knop (Het Laatste Nieuws) en Philippe Maertens (VTM).

Beste beroepsjournalisten, wilt u niet vergeten uw **persoonlijke en beroepsgegevens** in de VVJ-database te updaten? Dat kan zowel makkelijk als snel via de VVJ-website www.journalist.be.

Wat kunnen media doen om de kloof tussen armen en de rest van de samenleving te helpen overbruggen? Professor Jan Vranken en Mieke Van de Velde van de Universiteit Antwerpen reiken in de brochure '**Bruggen over woelig water**' enkele tips aan.

Je goed documenteren, individuele verhalen contextualiseren, duidelijke afspraken maken met getuigen: het zijn maar enkele van de aanbevelingen. Te downloaden via www.ua.ac.be/oases.

Ondertussen is het jaarverslag van de **Raad voor de Journalistiek** over 2004 van de persen gerold. 28 nieuwe klachten werden ingediend, dat is iets minder dan in 2003.

Het gros van de dossiers betreft onzorgvuldige berichtgeving en tekort aan bronnencontrole, tweede grote steen des aanstoots zijn schendingen van de privacy.

Twee klachten op drie werden afgewikkeld met een bemiddeling van ombudsman **Flip Voets**. In acht dossiers deed de Raad een formele uitspraak, waarvan er drie de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond verklaarden.

In **uitgeverskringen** valt intussen te horen dat de werking van de Raad voor de Journalistiek het aantal gerechtelijke procedures tegen journalisten en redacties lijkt te doen dalen. Wat precies een van de opties was toen de Raad drie jaar geleden door de VVJ en de mediadirecties werd opgericht.

Het blijft in dat licht opvallen dat de **VRT** – als enige – nog steeds weigert zich voluit te engageren in de Raad voor de Journalistiek. Zal de Vlaamse overheid de toetreding dan toch moeten opnemen in de nakende beheersovereenkomst met de openbare omroep?

Minister van Buitenlandse Zaken **Karel De Gucht** is bereid zijn veto tegen Le Soir-journaliste Colette Braeckman te herbekijken. Ook de AVBB drong hierop aan. Braeckman had een kabinetsdocument gepubliceerd dat de Congolese president Kabila in zijn onderbroek zette, en dat vond De Gucht niet kunnen.

Nog wat slecht nieuws om te eindigen: Zweedse onderzoekers berekenden dat stressvolle deadlines de kans op een **hartaanval** in de eerste 24 uur na de deadline zes keer vergroten. Maar zoiets laten we natuurlijk allang niet meer aan ons hart komen.

BEURZEN VOOR JOURNALISTEN :

EEN ONDERDOMPELING IN TURKIJE OF MAROKKO

Het merendeel van de ongeveer 370.000 moslims in België is afkomstig uit Turkije of Marokko. Kennen wij die mensen? Ja: van het beeld dat de media ons leveren over deze migrantengemeenschappen en hun geloofsovertuiging.

Koning
Boudewijnstichting

OPROEP 2005

Voor het tweede opeenvolgende jaar geeft de Koning Boudewijnstichting aan Belgische journalisten een financiële ondersteuning om via een verblijf ter plekke artikels, reportages of uitzendingen te maken over Marokko en Turkije, als landen van oorsprong van belangrijke allochtone gemeenschappen in België.

Ze kunnen er van nabij kennismaken met een samenleving die op religieus, cultureel, sociaal en politiek vlak volop in beweging is.

Tegelijk biedt de Stichting aan een tiental Marokkaanse en Turkse journalisten de mogelijkheid om een tijdje in België te komen werken.

Deze oproep richt zich tot elke journalist die vast of los verbonden is aan een redactie (radio, tv, geschreven pers) en die de expliciete toestemming van zijn/haar redactie kan voorleggen.

WAT OMVAT DE BEURS?

Een forfait van 1.250 euro voor één week, nadien aangevuld met 750 euro per bijkomende week, met een maximum van 3.500 euro. Wat de televisie betreft, kan dit bedrag eventueel verhoogd worden tot 5.000 euro om (indien nodig) de kosten te dekken voor een cameraman.

Het verblijf van één tot maximum vier weken in Turkije of Marokko moet plaatsvinden tussen eind november 2005 en eind juni 2006. Van de deelnemers wordt ook verwacht dat ze eind oktober 2005 aanwezig zullen zijn op een bijeenkomst in Brussel met alle geselecteerde Belgische, Marokkaanse en Turkse journalisten.

Voor meer informatie of voor het inschrijvingsformulier kan u terecht op:

www.kbs-frb.be (rubriek Activiteitenlijst – Beurzen voor journalisten Marokko/Turkije; het inschrijvingsformulier kan hier worden gedownload).

of contacteer :

Peter Thesin

Koning Boudewijnstichting

Tel. : 02-549 02 56 - thesin.p@kbs-frb.be

De kandidaturen moeten binnen zijn **vóór 20 mei 2005**.